

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA NIEPUBLIKOWANE

Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa

Księgi Grodzkie i Ziemskie

Łęczyckie Grodzkie oblaty 1-149 (CLO)

Łęczyckie Grodzkie relacje 1-203, 240, 264 (CLr)

Łęczyckie Grodzkie oblaty i relacje 8 (varia), (CLor)

Łęczyckie Grodzkie relacje i oblaty 242c, 243b (CLro)

Łęczyckie Ziemskie, 7, 12, 72, 99a, 104a, 105, 121, 123b, 124, 126, 131b,
133b, 138a, 148b (TL)

Łęczyckie Grodzkie rekognicje 12 (CLrecog)

Sieradzkie Grodzkie relacje 27, 35II, 42, 43II, 64, 66, 76II, 80, 81, 86,
109, 117, 119, 121, 123, 144 (CSr)

Przeddeckie Grodzkie relacje 1 (CPr)

Przeddeckie Grodzkie rekognicje 28 (CPrecog)

Orłowskie Ziemskie relacje i rekognicje 51 (TORrecog)

Brzesko-kujawskie Grodzkie relacje 14 (CBKr)

Brzesko-kujawskie Grodzkie rekognicje 3 (CBKrecog)

Brzezińskie Grodzkie relacje 17 (CBr)

Brzezińskie Grodzkie relacje i oblaty 42 (CBro)

Archiwum Ostrowskich z Ujazdu 533

Metryka Koronna 14, 15, 33, 37, 73

Archiwum Skarbu Koronnego XLVI - 103d, 104, 173 (ASK)

Zbiory kartograficzne - miejscowości wymienione w katalogu

Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

Opisy zabytków w Królestwie Polskim sporządzone z polecenia Rady Administracyjnej Królestwa [...] oraz Widoki zabytków starożytności w Królestwie Polskim służące do objaśnienia opisu tychże starożytności [...] Warszawa 1844-1855 (tzw. Albumy Stronczyńskiego)

Archiwum Państwowe w Łodzi

- Archiwum Rzewuskich z Bratoszewic V-3, 1-15
- Archiwum Wężyków z Bełdowa V-5, 1, 3, 8, 14, 18, 40, 64, 98-103
- Archiwum Zakrzewskich z Poddębic V-6, 1, 44-48, 63, 87-89, 97, 102, 117-124
- Zbiory kartograficzne - miejscowości wymienione w katalogu
- Biblioteka Czarotoryskich, Kraków
- Rękopisy 932, 1725 (Rewizja praw i przywilejów na dobra królewskie 1563-1564)
- Tzw. Teki Pstrokońskiego, rkpis 3304
- Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie
- Akta Kapitułne B140, B143, B144, B147, B148, B155 (ACap)
- Biblioteka Muzeum Narodowego we Wrocławiu
- Pläne und Ansichten der schlesischen Städte; fotografie z tzw. Albumu F. B. Wenera z XVIII w.

ŹRÓDŁA PUBLIKOWANE I OPRACOWANIA

- A d a m c z e w s k a G., *Chłopskie najścia na dwory w Sieradzkiem w początkach XVIII w.*, RŁ 1964, t. IX (XII), s. 235-248.
- A d a m c z y k W., *Ceny w Lublinie od XVI do końca XVIII wieku*, Lwów 1935.
- A d a m c z y k W., *Ceny w Warszawie w XVI i XVII wieku*, Lwów 1938.
- A n g h e l G., *Les premiers donjons en pierre de Transylvanie (Roumanie)*, CG, 1977, t. VIII, s. 7-20.
- A r n o l d S., *Terytoria plemienne w ustroju administracyjnym Polski Piastowskiej w XII-XIII w.*, "Prace Komisji dla Atlasu Historycznego Polski", 1927, z. 2.
- A r s z y ń s k i M., *Technika i organizacja budownictwa ceglanego w Prusach w końcu XIV i pierwszej połowie XV wieku*, SzDRiP, 1970, t. IX, s. 7-139.
- A u g u s t y n i a k J., *Wojsławice, IA, Badania rok 1976*, Warszawa 1977, s. 320-321.
- A u g u s t y n i a k J., *Wojsławice, IA, Badania rok 1977*, Warszawa 1978, s. 275-276.
- A u g u s t y n i a k J., *Inowódz, IA, Badania rok 1977*, Warszawa 1978, s. 226-227.
- A u g u s t y n i a k J., *Inowódz, IA, Badania rok 1978*, Warszawa 1979, w druku.

- B a l i ń s k i M., L i p i ń s k i T., *Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym opisana*, t. I-III, Warszawa 1843-1846.
- B a r a n o w s k i B., *Wieś polska w "Rozmowach" Wita Korczewskiego*, "Prace Polonistyczne", 1952, ser. X, s. 35-44.
- B a r a n o w s k i B., *Rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej w województwie Łęczyckim i wschodniej części województwa sieradzkiego do połowy XVII wieku*, ZNUŁ, 1955, ser. I, z. 1, s. 81-103.
- B a r a n o w s k i B., *Położenie i walka klasowa chłopów w królewskich woj. łęczyckiego w XVI-XVIII wieku*, Warszawa 1956.
- B a r a n o w s k i B., *Wielkość folwarków szlacheckich w Łęczyckim w XVIII w.*, ZNUŁ, 1957, ser. I, z. 5, s. 51-65.
- B a r a n o w s k i B., *Gospodarstwo chłopskie i folwarczne we wschodniej Wielkopolsce w XVIII wieku*, Warszawa 1958.
- B a r a n o w s k i B., B a r t y ś J., *Inwentarz dóbr Leźnica Mała w Łęczyckim z 1811 roku*, KHKM, 1960, R. VIII, nr 4, s. 519-544.
- B a r a n o w s k i B., *Struktura gospodarcza regionu Łęczycko-Sieradzko-Wieluńskiego w XVI-XVIII w.*, ZNUŁ, 1970, ser. I, z. 72, s. 35-48.
- B a r a n o w s k i I., *Przemysł polski w XVI wieku*, Warszawa 1919.
- B a r a n o w s k i J., *Bartłomiej Nataniel Wąsowski, teoretyk i architekt XVII w. Studia z historii sztuki*, red. W. J a w o r s k a, J. P i e t r u s i ń s k i, t. XX, Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- B a r t e l O., *Do historii Brzezin i prepozytury brzezińskiej Andrzeja Frycza Modrzewskiego*, "Reformacja w Polsce", 1956, R. XII, s. 126-149.
- B a r u c h M., *Pabianice, Rzgów i wsie okoliczne. Monografia historyczna dawnych dóbr kapituły krakowskiej w Łęczyckim i Sieradzkim*, Warszawa 1903.
- B a s z a n o w s k i J., *Z dziejów handlu polskiego w XVI-XVIII wieku. Handel wołami*, Gdańsk 1977.
- B i a ń ł o w i c z - K r y g i e r o w a Z., *Zamek w Oporowie. Dokumentacja historyczno-architektoniczna*, mpis w PKZ w Warszawie, 1957.
- B i a ń ł o w i c z - K r y g i e r o w a Z., *Dwór w Kalinowej*, SiMdwIP, 1962, t. XIII, s. 7-19.
- B i a ń o s t o c k i J., *Późny gotyk. Rozwój pojęcia i terminu*, [w:] *Późny gotyk*, Warszawa 1965, s. 17-82.
- B i s k e K., *Orłów*, "Ziemia", 1914, t. V, nr 32, s. 504-505.
- B ł a s z c z y k S., *Zagroda wybraniecka w Russowie*, SiMdwIP, 1962, t. XIII, s. 47-85.

- Bocheński Z., Dwór obronny arcybiskupa Władysława Oporowskiego (zm. 1453) w Oporowie pod Kutnem, "Biuletyn Historii Sztuki i Kultury", 1933, nr 3, s. 127-131.
- Bocheński Z., Świszczowski S., Zamek w Dębnie, "Pamiętnik Zjazdu Historyków Sztuki i Kultury", 1948, s. 17-54.
- Bogdanowski J., Systemy i kierunki w małopolskim budownictwie obronnym na przełomie XVI i XVII wieku, t. I, II, mpis w Bibliotece Głównej Politechniki Krakowskiej, 1963.
- Bogdanowski J., Dawna linia obronna Jury Krakowsko-Częstochowskiej, "Ochrona Zabytków", 1964, t. XVII, nr 4, s. 3-36.
- Bogdanowski J., Obronna wieża mieszkalna Karwacjanów w Gorlicach, [w:] ARIOWR, Łańcut 1972, s. 157-166.
- Bogucka M., Cegielnia gdańska w XVI wieku, SzDRIP, 1961, t. I, s. 125-140.
- Bogucka M., Gdańsk jako ośrodek produkcyjny w XV-XVII w., Warszawa 1962.
- Bogucki A., Grody a osadnictwo drobnowycerskie w Ziemi Dobrzyńskiej, "Przegląd Historyczny", 1972, t. LXIII, z. 2, s. 219-239.
- Bonicki A., Herbarz polski, t. I-XVI, Warszawa 1899-1914.
- Boüard M. de, Les petites enceintes circulaires d'origine médiévale en Normandie, CG, 1964, t. I, s. 21-36.
- Boüard M. de, Quelques données françaises et normandes concernant le problème de l'origine des mottes, CG, 1967, t. II, s. 15-27.
- Boüard M. de, De l'aula au donjon, "Archéologie médiévale", 1973-1974, t. III-IV.
- Boüard M. de, Manuel d'archéologie médiévale. De la fouille à l'histoire, Paris 1975, s. 76-132.
- Borkiewicz-Celińska A., Osadnictwo Zawkrza w okresie książeńskim, [w:] Studia i materiały do dziejów ziemi zawkrzeńskiej, Warszawa 1971.
- Brackmann A., Unverzagte W., Zantoch. Eine Burg im deutschen Osten, cz. I, Leipzig 1939.
- Brückner A., Encyklopedia staropolska, t. I, II, Warszawa 1939.
- Brückner A., Dzieje kultury polskiej, t. I-III, Warszawa 1957-1958.
- Brykowski R., Ruiny zamku w Inowłodzu, mpis w PKZ w Warszawie, 1964.
- Brykowski R., W sprawie dworu obronnego w Jakubowicach Końskich, "Ochrona Zabytków", 1971, t. XXIV, nr 1, s. 49-53.

- Buczek K., *Ziemie polskie przed tysiącem lat (zarys geograficzno-historyczny)*, Wrocław 1960.
- Burszta J., *Budownictwo wiejskie w kluczu runowskim pod Nakłem w pierwszej połowie XVIII w.*, KHKM, 1967, R. XV, nr 1, s. 104-139.
- Bystroń J. S., *Dzieje obyczajów w dawnej Polsce, wiek XVI-XVIII*, t. I, II, Warszawa 1976.
- Cellarius A., *Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lithuaniae, omniumque regionum juri Polonico subiectorum novissima descriptio [...]*, Amsterdam 1659.
- Cercha S., *Miasto Brzeziny i jego ważniejsze zabytki*, "Ziemia" 1915, t. IV, s. 585-587, 605-607, 622-624.
- Châtelain A., *Essai de typologie des donjons romans quadrangulaires de la France de l'Ouest*, CG, 1973, t. VI, s. 41-53.
- Chłędowski K., *Pamiętniki*, t. I, II, Kraków 1957.
- Chmielowska A., *Z badań nad grodziskiem w Radogoszczu pod Łodzią*, [w:] *Na granicach archeologii*, Łódź 1968, s. 23-29.
- Chodyński Z., *Zamki, pałace i rezydencje biskupów wrocławskich*, MHDW, 1910, t. XXIV.
- Chrzanowski T., *Architektura zamków i dworów z XVI i XVII w. na terenie woj. opolskiego*, BHS, 1965, R. XXVII, nr 3, s. 277-284.
- Chrzanowski T., *Neogotyck około roku 1600. Próba interpretacji*, [w:] *Sztuka około roku 1600*, Warszawa 1974, s. 75-112.
- Ciekliński Z., [rec.] *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. II, Warszawa 1953, "Ochrona Zabytków", 1954, t. VII, z. 4, s. 278-286.
- Ciekliński Z., *Pałac w Podgębicach. Zarys dziejów i obecna rekonstrukcja*, BHS, 1957, t. XIX, nr 3, s. 287-289.
- Ciekliński Z., *Zabytki Ziemi Łęczyckiej*, [w:] *Ziemia Łęczycka. Szkice o teraźniejszości i przeszłości*, Łódź 1964, s. 141-168.
- Ciołek G., *Ogrody polskie*, Warszawa 1954.
- Clasen K. H., *Die mittelalterliche Kunst im Gebiete des Deutsch Ordensstaates*, Bd. I, *Die Burghauten*, Königsberg 1927.
- Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis*, wyd. J. K. Kochanowski, t. I, Warszawa 1919.
- Codex diplomaticus Poloniae*, wyd. L. Rzyższczyński, A. Muczkowski, A. Z. Helcel, J. Bartoszewicz, t. I-III, Warszawa 1847-1858.
- Danka J., Kajzer L., *Poprzednicy i następcy Szymona Starowolskiego (uwagi na marginesie nowego wydania Polonii)*, BHS, 1978, R. XL, nr 2, s. 133-141.

- Dayczak-Domanasiewicz M., *Uwagi o architekturze renesansowych dworów w Jeżowie i Szymbarku w powiecie gorlickim*, [w:] ARIOWR, Łańcut 1972, s. 167-182.
- Długosz J., *Opera omnia*, wyd. A. Przeździecki, t. I-XIV, Kraków 1863-1887.
- Dobrowolska M., *Przemiany środowiska geograficznego Polski do XV wieku*, Warszawa 1961.
- Dobrzański S. J., *Castrum. Problematyka badawcza*, PNIHASiTPW, 1978, nr 12, "Studia i Materiały", nr 5, s. 5-21.
- Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie z XIII w.*, wyd. B. Ulanowski, [w:] *Archiwum Komisji Historycznej*, t. IV, Kraków 1888.
- Domańska H., *Zamek biskupi w Reszlu*, "Rocznik Olsztyński", 1968, t. VIII, s. 105-125.
- Dunin-Wąsowicz T., *Zmiany w topografii osadnictwa wielkich dolin na Niżu Środkowoeuropejskim w XIII wieku*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974.
- Durdik T., *Kronologii obytných vezi českého stredovekeho hradu*, AH, 1977, t. II, s. 221-228.
- Durdik T., *Nastin vyvoje českých hradu 12-13 století*, AH, 1978, t. III, s. 41-52.
- Dylik J., *Ukształtowanie powierzchni i podział na krainy podłódzkiego obszaru*, Łódź 1948.
- Dylik J., *Województwo ze stolicą bez antenatów*, Łódź 1971.
- Dzieje Wielkopolski do roku 1793*, red. J. Topolski, t. I, Poznań 1969.
- Dzieduszycka B., *Ze studiów nad wczesnośredniowiecznymi technikami budownictwa obronnego. Umocnienia wczesnośredniowiecznego Kaszowa w województwie wrocławskim*, SA, 1977, t. XXIV, s. 73-118.
- Ebhardt B. von, *Die Wehrbau Europas im Mittelalters*, t. I, II, Berlin 1939-1958.
- Enaud E., *Les châteaux forts en France*, Paris 1958.
- Enlart C., *Manuel d'archéologie française*, t. II, *Architecture civile et militaire*, Paris 1904.
- Fialova H., Fiala A., *Hrady na Slovensku*, Martin 1966.
- Fijałek J., *Pabianice i włość pabianicka w drugiej połowie XVII i w XVIII w.*, Łódź 1952.
- Fischinger A., *Dwór w Młodziejowicach*, "Studia Renesansowe", 1956, t. I, s. 186-204.

- F i s c h i n g e r A., *Santi Gucci, architekt i rzeźbiarz królewski*, Kraków 1969.
- F r a z i k J. T., *Ze studiów i badań nad zamkiem w Dubiecku*, cz. I, "Te-ka Komisji Urbanistyki i Architektury", 1968-1969, t. II, s. 207-223; cz. II, *ibidem*, t. III, s. 159-177.
- F r a z i k J. T., *Zamki i budownictwo obronne ziemi rzeszowskiej*, Kraków 1971.
- F r y c z J., *Budownictwo zamkowe na Pomorzu Wschodnim w drugiej połowie XIV i pierwszej połowie XV w.*, "Wydział Nauk o Sztuce PTPN, Sprawozdanie nr 95 za rok 1977", s. 57-77.
- F r y c z J., *Architektura zamków krzyżackich*, [w:] *Sztuka pobrzeży Bałtyku*, Warszawa 1978, s. 19-48.
- F r y c z M o d r z e w s k i A., *O poprawie Rzeczypospolitej*, Warszawa 1953.
- F u r t a k T., *Ceny w Gdańsku w latach 1701-1815*, Lwów 1935.
- G a j e w s k a M., K r u p p é J., *Zamek w Oporowie. Opracowanie wyników badań terenowych archeologicznych*, mpis w PKZ w Warszawie, 1959.
- G a l i c k a I., *Problematyka badań średniowiecznych zamków na Mazowszu*, BHS, 1963, R. XXV, nr 2, s. 109-118.
- G a l i c k a I., *Świeckie budownictwo książęce w dzielnicy Janusza Starszego Mazowieckiego*, t. I-IV, mpis w Bibliotece ISPAN w Warszawie 1968.
- G a ł u s z k a A., M ł y n a r s k a M., *Sprawozdanie z prac wykopaliskowych w Miliczu*, "Wiadomości Archeologiczne", 1957, t. XXIV, s. 71-84.
- G a w a r e c k i W. H., *Oporowo. Wspomnienie historyczne*, [w:] *Kalendarzyk polityczny na rok 1844*, przez F. Radziszewskiego, Warszawa 1844, s. 1-22.
- G a w ę d a S., *Możnowładztwo małopolskie w XIV i pierwszej połowie XV wieku. Studium z dziejów rozwoju wielkiej własności ziemskiej*, Kraków 1966.
- G ą s i o r o w s k i A., *Urzednicy zarządu lokalnego w późnośredniowiecznej Wielkopolsce*, Poznań 1970.
- G ą s i o r o w s k i A., *Itinerarium Władysława Jagiełły 1386-1434*, Warszawa 1972.
- G e b e l i n F., *Les châteaux de France*, Paris 1962.
- G i e y s z t o r o w a I., *Źródła i szacunki w badaniach osadnictwa i demografii XVI i XVII w. Polski*, KHKM, 1962, R. XI, z. 3-4, s. 575-593.
- G i e y s z t o r o w a I., *Niebezpieczeństwa metodyczne polskich badań metrykalnych XVII-XVIII wieku*, KHKM, 1971, R. XIX, z. 4, s. 557-603.

- Gilly M., *Spezialkarte von Südproussen*, Berlin 1802-1803.
- Glasscock R. E., *Mottes in Ireland*, CG, 1975, t. V, s. 95-100.
- Glinka J., *Zamek obronny w Białymstoku na przełomie XVI i XVII wieku*, "Rocznik Białostocki", 1961, t. II, s. 53-100.
- Gloger Z., *Budownictwo drzewne i wyroby z drzewa w dawnej Polsce*, t. I, II, Warszawa 1907-1909.
- Gloger Z., *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, t. I-IV, Warszawa 1972.
- Głosek M., Kajzer L., *Renesansowy dwór obronny w Siemkowicach, (przyczynek do poznania przemian wiejskiej siedziby obronnej)*, KAiU, 1976, R. XXI, nr 2, s. 153-167.
- Gołębiowski L., *Domy i dworki*, Lwów 1884.
- Gostomski A., *Gospodarstwo*, wyd. S. Ingłot, Wrocław 1951.
- Górnicki Ł., *Dworzanin polski*, wyd. R. Poliak, Warszawa 1961.
- Górska I., Padarewska L., Pyrgała J., Szymański W., Gajewski L., Okulicz Ł., *Grodziska Mazowska i Podlasia (w granicach dawnego województwa warszawskiego)*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Górska K., *Przyczynek do krytyki rejestrów poborowych z XVI wieku*, "Studia Źródłoznawcze", 1957, t. I, s. 185-189.
- Grabski A. F., *Bolesław Krzywousty 1085-1138*, Warszawa 1968.
- Grimm P., *Die vor- und frühgeschichtlichen Burgwälle der Bezirke Halle und Magdeburg*, Berlin 1958.
- Gruszecki A., *Metoda graficzna badań pomiarowych cegły przy ustalaniu chronologii obiektów architektonicznych*, KAiU, 1965, R. X, nr 1, s. 55-58.
- Guerquin B., *Zamek w Drzewicy*, "Teki Konserwatorska", 1952, z. 1, s. 5-31.
- Guerquin B., *Podgębice (woj. łódzkie, pow. łęczycki). Dwór renesansowy. Studium historyczne. Badania terenowe K. Nowoik. Zestawiła W. Tomicka*, mpis w PKZ w Warszawie, 1956.
- Guerquin B., *Zamki Śląskie*, Warszawa 1957.
- Guerquin B., *Problematyka architektury polskich zamków średniowiecznych*, KAiU, 1959, R. IV, nr 1-2, s. 73-74.
- Guerquin B., *Próba ustalenia kierunków w studiach nad średniowiecznymi fortyfikacjami miejskimi w Polsce*, KAiU, 1961, R. VI, nr 1, s. 81-84.
- Guerquin B., *Zamek w Malborku*, Warszawa 1971.

- Guerquin B., *Zamki w Polsce*, Warszawa 1974.
- Guldon Z., Powierski J., *Podziały administracyjne Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej w XIII-XIV wieku*, Warszawa-Poznań 1974.
- Guldon Z., Stępkowski L., *Handel wołami w świetle rejestrów komory kaliskiej z lat 1647-1654*, KHKM, 1978, R. XXVI, nr 4, s. 537-542.
- Gwagnin A., *Sarmatiae Europae descriptio*, Kraków 1578.
- Halbertsma H., *Les mottes Frisonnes*, CG, 1972, t. VII, s. 111-125.
- Haur J. K., *Ziemiańska generalna oekonomika*, Kraków 1679.
- Heliot P., *L'évolution du donjon dans le Nord-Ouest de la France et en Angleterre au XII siècle*, "Bulletin archeologique du Comité des Travaux Historiques et Scientifiques", 1970, Nouvelle Serie, nr 5, s. 141-194.
- Hejna A., *Česke tvrzé*, Praha 1961.
- Hejna A., *K situační a stavební formaci feudálního sídla v Evropě*, "Památky Archeologické", 1965, t. CVI, s. 513-583.
- Hejna A., *Curia, curtis, castrum, castellum. Ein Beitrag zur der Differenzierung der selbständigen Herrnsitze im 10-13 Jahrhundert*, [w:] *Siedlung. Burg und Stadt*, Berlin 1969, s. 210-217.
- Hejna A., *Zu den Anfängen der Fürsten- und Herrnsitze im westslawischen Raum*, "Vznik a počátky Slovanů", 1972, t. VII, s. 48-76.
- Hejna A., *Opevněná sídla a jejich vztah k osídlení*, "Zbornik Slovenského Národního Múzea", 1976, t. LXX, "Historia", z. 16, s. 253-259.
- Hejna A., *Drobná opevněná sídla v Čechách a jejich místo v sídlištním vývoji 10-13 století*, AH, 1978, t. III, s. 75-82.
- Hejnosz W., "Patryja". *Przyczynek do porozumienia się na odległość w dawnych wiekach*, "Lud", 1954, t. XLI, cz. 1, s. 511-517.
- Hensel W., *Wstęp do studiów nad osadnictwem Wielkopolski wczesnohistorycznej*, Poznań 1948.
- Hensel W., *Studia i materiały do osadnictwa Wielkopolski wczesnohistorycznej*, t. I-III, Poznań 1950-1951, t. IV współaut. Z. Hilczerek-Kurnatowska, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1972.
- Hensel W., *Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna*, Warszawa 1965.
- Herrenbrodt A., *Her Husterknupp, eine niederrheinische Burganlage des frühen Mittelalters*, "Beihefte der Bonner Jahrbücher", 1958, Bd VI.
- Herrenbrodt A., *Stand der frühmittelalterlichen Mottenforschung im Rheinland*, CG, 1964, t. I, s. 21-35.

- Herrmann J., *Die vor- und frühgeschichtlichen Burgwälle Gross-Berlin und des Bezirkes Potsdam*, Berlin 1960.
- Hinz H., *Burgenlandschaften und Siedlungskunde*, CG, 1972, t. V, s. 65-83.
- Historia kultury materialnej Polski w zarysie*, red. W. Hensel, J. Pazdur, t. II, III, Warszawa 1978.
- Hładykowicz K. J., *Zmiany krajobrazu i rozwój osadnictwa w Wielkopolsce od XIV do XIX w.*, Lwów 1932.
- Holz W., *Kleine Kunstgeschichte der deutschen Burg*, Darmstadt 1965.
- Hoszowski K., *O znakomitych zasługach w kraju rodziny Korucińskich*, Kraków 1862.
- Hübner W., *Zu fruhgeschichtlichen Wehranlagen*, "Prähistorische Zeitschrift", 1963, Bd. XL, s. 51-61.
- Informator archeologiczny*, Warszawa 1967-1978.
- Inwentarz dóbr i dochodów biskupstwa włocławskiego z roku 1534, wyd. B. Ulanowski, [w:] *Archiwum Komisji Historycznej*, t. X, Kraków 1916, s. 1-128.
- Inwentarz dóbr stołowych biskupstwa włocławskiego z 1598 r.*, wyd. L. Żytkowicz, Toruń 1950.
- Inwentarz dóbr stołowych biskupstwa włocławskiego z 1582 r.*, wyd. L. Żytkowicz, Toruń 1953.
- Inwentarz dóbr stołowych biskupstwa włocławskiego z XVII w.*, wyd. L. Żytkowicz, Toruń 1957.
- Inwentarze dóbr ziemskich województwa krakowskiego*, wyd. A. Kamiński, A. Kiełbicka, S. Pańków, Warszawa 1956.
- Inwentarze dóbr szlacheckich powiatu kaliskiego*, wyd. A. Rusiński, t. I, II, Wrocław 1955-1959.
- Jakimowicz T., *Zamek Leszczyńskich w Gołuchowie*, BHS, 1955, R. XVII, nr 1, s. 126-140.
- Jakimowicz T., *Zamek w Gołuchowie*, "Studia Muzealne", 1957, t. III, s. 7-51.
- Jakimowicz T., *Pałac Górków w Poznaniu*, KAIU, 1965, R. X, nr 2, s. 99-123.
- Jakimowicz T., Linette E., *Sztuka renesansu i manieryzmu. Architektura*, [w:] *Dzieje Wielkopolski do roku 1793*, t. I, red. J. Topolski, Poznań 1969, s. 615-638.
- Jakimowicz T., *Architektura świecka w Wielkopolsce w latach około 1540 do około 1630*, [w:] *Studia nad renesansem w Wielkopolsce*, red. T. Rudkowski, Poznań 1970, s. 9-38.
- Jakimowicz T., *Pałac Górków w Poznaniu*, Poznań 1971.

- J a k i m o w i c z T., *Renesansowe i manierystyczne rezydencje w Wielkopolsce*, Poznań 1971.
- J a k i m o w i c z T., *Turris Pyothrkoviensis - pałac króla Zygmunta I*, KAIU, 1972, R. XVII, nr 1, s. 21-40.
- J a k i m o w i c z T., *W sprawie Palladiusa i polskiego przekładu dzieła Petri de Crescentiis*, KAIU, 1972, t. XVII, z. 1, s. 73-74.
- J a k i m o w i c z T., *Wyniki wstępnych prac badawczych na zamku w Szamotułach*, KAIU, 1973, R. XVIII, nr 1, s. 167-176.
- J a k i m o w i c z T., *Gołuchów*, Poznań 1973.
- J a k i m o w i c z T., *Architektura w ilustracji książkowej w XVI wieku*, [w:] *Ars una. Prace z historii sztuki*, red. E. I w a n o y k o, Poznań 1976, s. 97-103.
- J a k i m o w i c z T., *Dom pański jako ma być postawion*, [w:] *Renesans. Sztuka i ideologia*, Warszawa 1976, s. 421-433.
- J a k i m o w i c z T., *Dwór murowany w Polsce w wieku XVI. Zagadnienie układów funkcjonalnych*, "Wydział Nauk o Sztuce PTPN, Sprawozdanie nr 94 za rok 1976", s. 3-8.
- J a n c z a k J. K., *Zagadnienie ciężarów kościelnych we wsiach województwa łęczyckiego w XVI-XVIII w.*, RŁ, 1961, t. IV (VII), s. 31-49.
- J a n s s e n W., *Ein Diskussionsbeitrag aus historischer Sicht*, CG, 1973, t. V, s. 121-124.
- J a w o r s k a J., *Radziejowice. Zespół architektoniczno-parkowy z wieku Oświecenia*, BHS, 1952, R. XIV, nr 3, s. 57-71.
- J a w o r o w s k i H., *Dlaczego i jak odbudowano zamek w Łęczycy? "Z Otchłani Wieków"*, 1977, R. XLIII, nr 1, s. 44-48.
- K a c z m a r c z y k Z., *Monarchia Kazimierza Wielkiego*, Poznań 1947.
- K a c z m a r c z y k Z., *Kazimierz Wielki (1333-1370)*, Warszawa 1948.
- K a c z m a r c z y k Z., *Polska czasów Kazimierza Wielkiego*, Kraków 1964.
- K a j z e r L., *W sprawie genealogii wiejskiej siedziby obronnej w Polsce*, KHKM, 1972, R. XX, nr 3, s. 451-465.
- K a j z e r L., *Uwagi o ewolucji wiejskich siedzib rycerskich w ziemiach łęczyckiej i sieradzkiej w XIII-XVI wieku*, KHKM, 1975, R. XXIII, nr 4, s. 589-603.
- K a j z e r L., [rec.] B. Guerquin. *Zamki w Polsce*, Warszawa 1974, KHKM, 1976, R. XXIV, nr 1, s. 135-143.
- K a j z e r L., *W kwestii identyfikacji i datowania "grodzisk stożkowatych"*, KHKM, 1977, R. XXV, nr 3, s. 389-394.
- K a j z e r L., *Budownictwo obronne ziemi łęczyckiej (2 połowa XIII-1 połowa XVII w.)*, BHS, 1977, R. XXXIX, nr 3, s. 316-317.

- K a j z e r L., [rec.] A. Sowa, *Rola zamków województwa krakowskiego w XVII wieku do 1660 roku*, "Studia Historyczne", 1977, z. 4, s. 541-564, KHKM, 1978, R. XXVI, nr 4, s. 563-564.
- K a j z e r L., *Sprawozdanie z badań archeologiczno-architektonicznych zamku w Raciążku, gm. Nieszawa, woj. Włocławek, przeprowadzonych w roku 1978*, mpis w WKZ we Włocławku, 1978.
- K a j z e r L., *Uwagi o budownictwie obronnym arcybiskupów gnieźnieńskich*, ZNUL, w druku.
- K a l e t y n o w i e M., T., L o d o w s k i J., *Grodziska wczesnośredniowieczne województwa wrocławskiego*, Wrocław 1968.
- K a l i n o w s k a K., *Zabytkowy dwór w Nowej Wsi Szlacheckiej, pow. Brodnica*, "Prace Komisji Sztuki", 1967, t. II, s. 59-79.
- K a l i n o w s k i W., K r a s s o w s k i W., M i ł o b e d z k i J. A., *Z problematyki budownictwa drewnianego epoki Odrodzenia*, BHS, 1953, R. XV, nr 3-4, s. 34-55.
- K a l i n o w s k i W., *Inowódz, studium historyczno-urbanistyczne*, mpis w PKZ w Warszawie, 1960-1961.
- K a m i ń s k a J., *Grody wczesnośredniowieczne ziem Polski Środkowej na tle osadnictwa*, Łódź 1953.
- K a m i ń s k a J., *Grodziska stożkowate śladem posiadłości rycerskich XIII-XIV wieku*, PiMMAiEŁ, 1966, nr 13, s. 43-78.
- K a m i ń s k a J., *Siedlątków, obronna siedziba rycerska z XIV wieku*, PiMMAiEŁ, 1968, nr 15, s. 14-88.
- K a m i ń s k a J., *Radomsko-Dobryszycy, [w:] Na granicach archeologii*, Łódź 1968, s. 67-72.
- K a m i ń s k a J., K a j z e r L., *Grodzisko z XIII-XIV w. w Podłężycach, pow. Sieradz*, "Sprawozdania Archeologiczne", 1969, t. XXI, s. 203-207.
- K a m i ń s k a J., *Grody Polski Środkowej w organizacji wczesnopiastowskiej*, PiMMAiEŁ, 1971, nr 18, s. 41-75.
- K a m i ń s k a J., *Mittelalterliche Ritterburgen in Polen*, "Archaeologia Polona", 1974, t. XV, s. 97-106.
- K a m i ń s k a J., *Obronność siedzib szlacheckich w świetle archeologii*, PNIHASiTPW, 1978, nr 12, "Studia i Materiały", nr 5, s. 23-32.
- K a m i ń s k a J., *Próba podsumowania nowszych badań nad grodziskami stożkowatymi*, PiMMAiEŁ, 1979, nr 25, s. 169-178.
- K a m l e r M., *Ogrody warzywne średniej szlachty w Wielkopolsce w końcu XVI i pierwszej połowie XVII w.*, KHKM, 1973, R. XX, nr 3, s. 499-505.

- Kamler M., *Polwark szlachecki w Wielkopolsce w latach 1580-1655*, Warszawa 1976.
- Karłowska-Kamzowa A., *Zamek kórnicki w średniowieczu i epoce nowożytnej*, "Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej", 1968, t. IX-X, s. 5-38.
- Karola Ogiera *dziennik podróży do Polski*, wyd. E. Jędrkiewicz, W. Czaplinski, t. I, II, Gdańsk 1950-1953.
- Katalog inwentarzy dóbr ziemskich XVI-XVIII wieku sporządzony na podstawie Ksiąg Grodzkich i Ziemskich, wyd. W. Maciejewska, H. Karczowa, R. Piechota, Warszawa 1959.
- Katalog zabytków sztuki w Polsce, t. II, Warszawa 1954.
- Każmierczyk J., *Z badań nad grodami i miastami wczesnego średniowiecza na Śląsku*, "Archeologia Polski", 1966, t. X, nr 2, s. 654-700.
- Każmierczyk J., *Kamienne elementy obronne grodów śląskich w VIII-XII w.*, PNIHASiTPW, 1978, nr 12, "Studia i Materiały", nr 5, s. 33-49.
- Kąsinowska R., *Renesansowy dwór w Chotkowie i jego przebudowa w XVIII wieku*, KAIU, 1970, R. XV, nr 3, s. 215-229.
- Kębłowski J., *W sprawie pałacu Górków w Poznaniu (na marginesie dwóch artykułów Teresy Jakimowicz)*, KAIU, 1967, R. XII, nr 3-4, s. 77-83.
- Kiersnowska T., *Trzynastowieczna siedziba księżęca w Błoniu*, KHKM 1971, R. XIX, nr 3, s. 447-462.
- Kiersnowska T., *"Słupy" rycerskie w Polsce średniowiecznej*, KHKM, 1972, R. XX, nr 3, s. 437-450.
- Kitowicz J., *Opis obyczajów za panowania Augusta III*, opr. R. Pollak, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970.
- Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego, wyd. T. Lubomirski, Warszawa 1863.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski, wyd. F. Piekosiński, t. I-IV, Kraków 1878-1903.
- Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, wyd. I. Zakrzewski, F. Piekosiński, t. I-V, Poznań 1877-1906.
- Komornicki S., *Kultura artystyczna w Polsce czasów Odrodzenia*, [w:] *Kultura stropolska*, Kraków 1932.
- Komornicki S., *Dwory murowane w Małopolsce w okresie Odrodzenia*, PKHS, 1933-1934, t. V, z. 1, s. 61-116.
- Kondracki J., *Geografia fizyczna Polski*, Warszawa 1965.
- Konecka-Betley K., Truszkowska R., *Polska mapa gleb*, Warszawa 1960.

- Korytkowska A., Korytkowska H., *Katalog parków województwa łódzkiego, powiat łódzki*, mpis w WKZ w Łodzi, 1974.
- Korytkowski J., *Arcybiskupi gnieźnieńscy, prymasi i metropolici polscy od roku 1000 aż do 1821*, t. I-V, Poznań 1888-1892.
- Kossmann E. O., *Die deutschrechtliche Siedlung in Polen. Dargestellt am Lodzer Raum*, Leipzig 1937? 1939? (non vidimus).
- Kostrowicki J., *Środowisko geograficzne Polski. Warunki przyrodnicze rozwoju gospodarki narodowej*, Warszawa 1957.
- Kostrzewski J., *Kultura prapolska*, Poznań 1949.
- Kot S., *Urok wsi i życia ziemiańskiego w poezji staropolskiej*, Warszawa 1937.
- Kotula F., *Warownie chłopskie XVIII w. w Ziemi Przemyskiej i Sanockiej*, "Studia i Materiały do Historii Wojskowości", 1966, t. VIII, cz. I, s. 73-149.
- Kowalczyk M., *Raciąż*, IA, Badania rok 1975, Warszawa 1976, s. 206
- Kowalczyk M., *Raciąż*, IA, Badania rok 1976, Warszawa 1977, s. 229-230.
- Kowalczyk M., *Raciąż*, IA, Badania rok 1977, Warszawa 1978, s. 193-194.
- Kowalenko W., *Grody i osadnictwo grodowe Wielkopolski wczesnohistorycznej*, Poznań 1938.
- Kozakiewicz S., *Początki działalności Komasków, Tessyńczyków i Gryźniczków w Polsce. Okres renesansu (1520-1580)*, BHS, 1959, R. XXI, nr 1, s. 3-39.
- Kozakiewicz H., S., *Renesans w Polsce*, Warszawa 1976,
- Kozakiewiczowa H., *Mecenat Jana Łaskiego*, BHS, 1961, R. XXIII, nr 1, s. 3-16.
- Kozakiewiczowa H., *Renesans i manieryzm w Polsce*, Warszawa 1978.
- Kozierowski S., *Badania nazw topograficznych na obszarze dawnej wschodniej Wielkopolski*, t. I, II, Poznań 1926-1928.
- Krakovski S., *Polska w walce z najazdami tatarskimi w XIII w.*, Warszawa 1956.
- Krakovski S., *Z dziejów osadnictwa miejskiego w średniowiecznej Polsce*, "Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Naukowych ŁTN", 1963, R. XVII.
- Krassowski W., *Chałupa polska na przełomie XVI i XVII wieku*, "Polska Sztuka Ludowa", 1953, R. XII, nr 4-5, s. 281-302.

- K r a s s o w s k i W., Ciesielskie znaki montażowe w XV i pierwszej połowie XVI w., KHKM, 1957, R. V, nr 3-4, s. 503-518.
- K r a s s o w s k i W., Przesianki gospodarcze programów architektonicznych w Polsce około roku 1600, [w:] Sztuka około roku 1600, Warszawa 1974, s. 129-136.
- K r a u s e E., Grodzisko stożkowane w Bninie koło Śremu, [w:] Materiały do studiów nad osadnictwem bnińskim. Grodzisko stożkowane, "Wydział Historii i Nauk Społecznych PTPN, Prace Komisji Archeologicznej", 1976, t. IX, s. 3-115.
- K r a u s e E., Z problematyki badań tzw. "grodzisk stożkowatych", "Sprawozdania Archeologiczne", 1976, t. XXVIII, s. 283-284.
- K r a u s e E., Z problematyki badań tzw. "grodzisk stożkowatych" w Polsce. Informacje bieżące PKZ, "Archeologia", 1977, nr 13, s. 1-15.
- K r ó ł A., Renesansowy dwór w Grodźcu Śląskim, KAIU, 1961, R. VI, nr 4, s. 309-329.
- Krótką nauka budownicza dworów, pałaców, zamków podług nieba i zwyczaju polskiego..., wyd. A. Miłobędzki, [w:] Teksty źródłowe do dziejów teorii sztuki, red. J. Starzyński, t. VII, Warszawa 1957.
- Księgi sądowe Łęczyckie, cz. I, II, [w:] Teki A. Pawińskiego, wyd. A. Pawiński, t. III, IV, Warszawa 1897.
- K u n y s z A., Grodziska w województwie rzeszowskim. Materiały i sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1966, Rzeszów 1968, s. 25-87.
- K u r z ą t k o w s k a A., Firlejowie-Broniewscy i ich fundacje. Przyczynę do mecenatu Firlejów w XVI i XVII w., BHS, 1961, R. XXIII, nr 1, s. 18-25.
- K u r z ą t k o w s k i M., Wieża mieszkalna zwana arianską w Wojciechowie, BHS, 1961, R. XXIII, nr 3, s. 293-296.
- K u t r z e b a S., Finanse miasta Krakowa w wiekach średnich, Kraków 1899.
- K u t z n e r M., Sztuka gotycka. Architektura, [w:] Dzieje Wielkopolski do roku 1793, red. J. Topolski, t. I, Poznań 1969, s. 372-396.
- K u t z n e r M., Sztuka polska późnego średniowiecza, [w:] Polska dzielnicowa i zjednoczona. Państwo, społeczeństwo, kultura, red. A. Gieysztor, Warszawa 1978, s. 539-588.
- L a b u d a G., Kalendarz poznański z połowy XVII w. jako źródło ikonograficzne do dziejów wsi, KHKM, 1954, R. II, nr 3, s. 84-98.

- Labuda G., *Testament Bolesława Krzywoustego*, [w:] *Opuscula Casimiro Tymieniecki septuagenario dedicata*, Poznań 1959, s. 171-194.
- Lalík T., *Stare miasto w Łęczycy. Przemiany w okresie poprzedzającym lokację - schyłek XII i początek XIII w.*, KHKM, 1956, R. IV, nr 4, s. 631-678.
- Lalík T., *Zagroda na Mazowszu w XV wieku*, KHKM, 1957, R. V, nr 3-4, s. 487-502.
- Lalík T., *Uwagi o finansowaniu budownictwa murowanego w Polsce do początku XIII w.*, KHKM, 1967, R. XV, nr 1, s. 55-74.
- Lalík T., *Budowa dworu drewnianego w Jadownikach w roku 1394*, KHKM, 1971, R. XIX, nr 3, s. 463-468.
- Levron J., *Le château fort et la vie au Moyen Age*, Paris 1962.
- Leńczyk G., *Grodzisko w Piekarach*, [w:] R. Jamka, G. Leńczyk, K. Dobrowolski, *Badania wykopaliskowe w Piekarach w powiecie krakowskim*, Kraków 1939, s. 19-75.
- Lepówna B., *Chmielno, IA, Badania rok 1971*, Warszawa 1972, s. 161-162.
- Lepówna B., *Chmielno, IA, Badania rok 1972*, Warszawa 1973, s. 173.
- Lepówna B., *Chmielno, IA, Badania rok 1973*, Warszawa 1974, s. 167-168.
- Libiszowska Z., *Województwo sieradzkie i łęczyckie w latach potopu*, RL, 1964, t. IX (XII), s. 87-100.
- Linette E., *Sztuka rozwiniętego baroku. Architektura*, [w:] *Dzieje Wielkopolski do roku 1793*, red. J. Topolski, t. I, Poznań 1969, s. 755-777.
- Linette R., *Zamek w Koźminie, dokumentacja historyczna*, mpis w PKZ w Warszawie, 1962-1963.
- Linette R., *Twierdza w Zbąszyniu*, [w:] *Studia nad renesansem w Wielkopolsce*, red. T. Rudkowski, Poznań 1970, s. 39-50.
- Liske K., *Cudzoziemcy w Polsce*, Warszawa 1876.
- Lundberg E., *Herremannes bostad. Studier over nordisk och allamänt väterländsk bostadsplanläggning*, Stockholm 1935.
- Lustracja województwa rawskiego 1564 i 1570*, wyd. Z. Kędzierska, Warszawa 1959.
- Lustracja województwa sandomierskiego 1789*, wyd. H. Madurowicz-Urbańska, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965-1968.
- Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1564-1565*, wyd. A. Tomczak, C. Ohyzko-Włodarska, J. Włodarczyk, cz. I, II, Bydgoszcz 1961-1963.

- Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1628-1632, wyd. Z. G u l d o n, cz. I, Wrocław-Warszawa-Kraków 1967, cz. II, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969, cz. III, Bydgoszcz 1967.
- Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1789, wyd. A. T o m c z a k, cz. III, Warszawa-Poznań-Toruń 1977.
- L u t o s t a ń s k a A., Przyczynek do dziejów rezydencji w Jakubowicach Murowanych koło Lublina, [w:] *Sarmatia Artistica*, Warszawa 1968, s.47-58.
- Ł a s k i J., *Liber beneficiorum archidiecezji gnieźnieńskiej*, wyd. J. Ł u k o w s k i, t. I, II, Gniezno 1880-1881.
- Ł ę g a W., *Kultura Pomorza we wczesnym średniowieczu na podstawie wykopalisk*, cz. II, "Roczniki TNT", 1930, R. XXXVI, s. 295-327.
- Ł o z i ń s k i J., *Renesansowy dwór obronny w Pabianicach i jego budowniczy Wawrzyniec Lorek*, BHS, 1955, R. XVII, nr 1, s. 99-125.
- Ł o z i ń s k i W., *Prawem i lewem*, Kraków 1960.
- Ł o z i ń s k i W., *Życie polskie w dawnych wiekach*, Kraków 1969.
- Ł u s z c z k i e w i c z W., *Przyczynek do historii architektury dworu szlacheckiego w Polsce XVI wieku*, "Pamiętnik Akademii Umiejętności, Wydział Filologii i Historii", 1890, t. VIII, s. 193-222.
- Ł y s z k ó w s k a A., T o m c z a k A., *Trzy inwentarze dóbr szlachty Łęczyckiej*, "Teki Archiwalne", 1953, t. I, s. 44-63.
- M a c i e j o w s k i W. A., *Polska aż do pierwszej połowy XVII wieku pod względem obyczajów*, t. I-IV, Petersburg 1842.
- M a c i s z e w s k i J., *Szlachta polska i jej państwo*, Warszawa 1969.
- M a j d e c k i L., *Historia ogrodów*, Warszawa 1972.
- M a j e w s k a G., *Wyniki badań nad zamkiem gotyckim w Oporowie*, "Rocznik Muzeów i Ochrony Zabytków Polski Środkowej", 1973, t. I, s. 66-87.
- M a k i e w i c z T., *Średniowieczne grodzisko stożkowane na stanowisku 5 w Kunowie, pow. Mogilno*, SA, 1972, t. XIX, s. 227-243.
- M a ł k i e w i c z A., *Kilka uwag o najnowszej syntezie dziejów polskiej teorii architektury*, FHA, 1973, t. IX, s. 205-213.
- M a ł k i e w i c z A., *Teoria architektury w nowożytnym piśmiennictwie polskim*, ZNUJ, "Prace z Historii Sztuki", 1973, z. 13.
- M a ł k o w s k a - H o l c e r T., *Renesansowy dwór w Zgłobniu w powiecie rzeszowskim*, [w:] ARIOWR, Łańcut 1972, s. 183-192.
- M a r k o w s k i F., *Polskie dwory zwyczajne i obronne XVI-XIX w.*, Lwów 1935.
- M a r l a n d I., *Les maisons-fortes de l'Auxois XIIIe-XVe siècles*, Paris 1973, mpis w posiadaniu autorki.

- Materiały do dziejów chłopów wielkopolskiego w drugiej połowie XVIII w.*, wyd. J. Deresiewicz, t. I-III, Wrocław 1956-1957.
- Materiały źródłowe do dziejów kultury i sztuki XVI-XVIII w.*, wyd. M. Gębrowicz, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1973.
- Matricularium Regni Poloniae Summaria*, wyd. T. Wierzbowski, t. I-V, Warszawa 1905-1915.
- Mączak A., *U źródeł nowoczesnej gospodarki europejskiej*, Warszawa 1967.
- Menclova D., *České hrady*, t. I, II, Praha 1972.
- Mielczarski S., *Koszta transportu i ich wpływ na udział kupców w handlu zbożowym w Polsce w XVI wieku*, KHKM, 1965, R. XIII, nr 2, s. 269-279.
- Mieszkowski Z., *Podstawowe problemy architektury w polskich traktatach od połowy XVI do początku XIX w.*, "Studia i Materiały do Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki", 1970, t. VII.
- Mikołajczyk A., *Moneta na terenie Polski Środkowej w późnym średniowieczu*, PIMMAiEL, 1975, nr 22, s. 397-410.
- Miks N., *W sprawie badań nad cegłą średniowieczną*, KHKM, 1957, R. V, nr 1, s. 104-108.
- Miłobędzki A., *Zamek w Mokrsku Górnym i niektóre problemy małopolskiej architektury XV i XVI wieku*, BHS, 1959, R. XXI, nr 1, s. 30-52.
- Miłobędzki A., *Zamek w Pińczowie w świetle ostatnich badań. II Konferencja Naukowa Zespołu Badań nad Polskim Średniowieczem*, Warszawa 1963, s. 65-69.
- Miłobędzki A., *Badania w Pińczowie w latach 1960-1962. IV Konferencja Naukowa Zespołu Badań nad Polskim Średniowieczem*, Warszawa 1965, s. 37-44.
- Miłobędzki A., *Oskar Sosnowski jako architekt*, [w:] *Sztuka i historia. Księga pamiątkowa ku czci profesora Michała Walickiego*, Warszawa 1966, s. 160-164.
- Miłobędzki A., *L'influence l'Europe Centrale et de l'Italie sur l'architecture de la Pologne Meridionale*, "Acta Historiae Scientiarum Hungaricae", 1967, t. XIII, fasc. 1, s. 68-80.
- Miłobędzki A., *Zarys dziejów architektury w Polsce*, Warszawa 1968.
- Miłobędzki A., *Zamek w Pińczowie za Myszkowskich. U początków nowożytnej rezydencji*, [w:] *Sarmatia Artistica*, Warszawa 1968, s. 35-45.

- Miłobędzki A., *Architektura i społeczeństwo*, [w:] *Polska w epoce Odrodzenia. Państwo, społeczeństwo, kultura*, red. A. Wydziański, Warszawa 1970, s. 224-265.
- Miłobędzki A., *Architektura polska około roku 1600*, [w:] *Sztuka około roku 1600*, Warszawa 1974, s. 23-29.
- Miłobędzki A., *Oskar Sosnowski - polski historyk architektury*, [w:] *Myśli o sztuce*, Warszawa 1976, s. 283-294.
- Miłobędzki A., *Pałac i zamek "renesansowy"*, [w:] *Renesans. Sztuka i ideologia*, Warszawa 1976, s. 411-420.
- Miłobędzki A., *Budownictwo militarne miast polskich w okresie nowożytnym*, KHKM, 1978, R. XXVI, nr 1, s. 29-45.
- Miłobędzki A., *Architektura Królestwa Polskiego w XV wieku*, [w:] *Sztuka i ideologia XV wieku*, Warszawa 1978, s. 461-477.
- Miśkiewicz B., *Rozwój stałych punktów oporu w Polsce do połowy XV wieku*, Poznań 1964.
- Mitkowski J., *Początki klasztoru cystersów w Sulejowie*, Poznań 1949.
- Modzelewski K., *Organizacja gospodarcza państwa piastowskiego (X-XIII wiek)*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Monumenta historica dioeceseos Wladislaviensis*, t. I-XXV, Włocławek 1882-1912.
- Monumenta Poloniae Historica*, t. I-VI, Warszawa 1960-1961.
- Morawski M., *Materiały do dziejów m. Łodzi w archiwum akt Kapituły Katedralnej Włocławskiej*, RL, 1931, t. II, s. 1-52.
- Morelowski M., *Ocalone rękopisy F. B. Wernhera i ich znaczenie dla historii sztuki i kultury Śląska*, "Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego", 1955, z. 5, dodatek 4.
- Mrusek J., *Nowe badania nad średniowiecznymi warowniami prywatnymi w osiedlach niemieckich*, KAIU, 1958, R. III, nr 4, s. 299-311.
- Müller-Wille M., *Mittelalterliche Burghügel ("Motten") im Nordischen Rheinland*, "Beihefte der Bonner Jahrbücher", 1966, Bd. XVI.
- Nadolski A., Sulikowska W., *Budownictwo obronne Polski wczesnofeudalnej w świetle źródeł pisanych*, ZNUŁ, 1957, ser. I, z. 7, s. 125-148.
- Najstarsze papieskie bulle protekcyjne dla biskupów polskich*, wyd. O. Łaszczyńska, Poznań 1947.
- Naronowicz-Narowski J., *Budownictwo wojenne*, "Prace Komisji Wojskowo-Historycznej MON", 1957, ser. B, nr 4.

- Ostrowska-Kęmbłowska Z., *Pałace wielkopolskie z okresu klasycyzmu*, Poznań 1970.
- Pałucki W., *Studia nad uposażeniem urzędników ziemskich w Koronie do schyłku XVI wieku*, Warszawa 1962.
- Pałucki W., *Drogi i bezdroża skarbowości polskiej XVI i pierwszej połowy XVII wieku*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974.
- Paprocki B., *Herby rycerstwa polskiego*, wyd. K. J. Turowski, Kraków 1858.
- Paprocki B., *Zamki pokrzyżackie, biskupie i kapitulne województwa olsztyńskiego*, Olsztyn 1961.
- Paprocki F., *Piątek, rzut oka na przeszłość miasta i jego stan obecny*, Piątek-Poznań 1937.
- Paszkowska-Jeżowa K., *Geografia ruin w Polsce*, Poznań 1927.
- Pazyra S., *Najstarszy opis Mazowsza Jędrzeja Święcickiego*, Warszawa 1974.
- Pehla H. K., *Wehrturm und Bergfried im Mittelalter*, Aachen 1974.
- Pela W., *Inowróżdź, woj. piotrkowskie. Zamek. Badania archeologiczne i archeogeofizyczne w latach 1973-1975*, mpis w WKZ w Piotrkowie Trybunalskim, 1978.
- Pelc J., *Ceny w Krakowie w latach 1369-1600*, Lwów 1935.
- Perthées K., *Mappa szczególna Województwa Łęczyckiego zrzządzona [...] przez Karola de Perthées pułkownika Woysk Koronnych [...] wykonana w 1793 r.*
- Petrycy S., *Oekonomiki Aristotelesowej [...] ksiąg dwoje*, Kraków 1618.
- Pezes J. M., Piponnier F., *Les maisons-forte buorgignones*, CG, 1972, t. V, s. 143-164.
- Piętka J., *Mazowiecka elita feudalna późnego średniowiecza*, Warszawa 1975.
- Piotra Crescentyna *Księgi o gospodarstwie i opatrzeniu rozmnożenia rozlicznych pożytków*, tłum. A. Trzycieski, Kraków 1549.
- Piotrowski T., *Dostojnicy województwa łęczyckiego za pierwszych Jagiellonów*, "Przegląd Historyczny", 1935, t. XXXII (XII), s. 321-357.
- Piotrowski T., *Rozsiedlenie rodowe szlachty łęczyckiej na przełomie XIV i XV w.*, "Rocznik Oddziału Łódzkiego PTH", t. III, 1939, s. 17-64.
- Piskadło A., *Obraz architektury polskiej do połowy XVII w. w Polonii Szymona Starowolskiego*, [w:] *Sztuka około roku 1600*, Warszawa 1974, s. 137-152.

- P i s z c z a k o w s k i M., *Wieś w literaturze polskiego Renesansu*, Kraków 1959.
- P i s z c z a k o w s k i M., *Wieś pańszczyźniana w literaturze polskiej w XV-XIX w.*, Warszawa 1972.
- P i s z c z a k o w s k i M., *Wieś w literaturze polskiego Baroku*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.
- P i w o c k a M., *Polscy teoretycy architektury XVI-XVIII w.*, Warszawa 1952.
- P o d r a z a A., *Jakub Kazimierz Haur, pisarz rolniczy z XVII wieku. Studium z dziejów polskiej literatury rolniczej*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1961.
- P o k l e w s k i T., *Problemy merytoryczne i organizacyjne dokumentacji badań obiektów murowanych. Doświadczenia łódzkiego Zakładu Archeologii Polski Środkowej IHKMPAN*, "Biuletyn Informacyjny PKZ", 1975, nr 31, s. 15-18.
- P o k l e w s k i T., *Śledztwo w sprawie "domu starego" na zamku w Łęczycyckim*, "Z Otchłani Wieków", 1977, R. XLIII, nr 1, s. 49-54.
- P o k l e w s k i T., G r a b a r c z y k E., *Zamek w Besiekierach w Łęczycyckim*, [w:] *Zamki środkowopolskie, cz. I, Besiekiery, Lutomiersk, "Dom Stary" w Łęczycy*, red. T. P o k l e w s k i, Łódź 1977.
- P o k l e w s k i T., W i e r s t a k o w A., G r a b a r c z y k E., *"Dom Stary" na zamku w Łęczycy*, [w:] *Zamki środkowopolskie, cz. I, Besiekiery, Lutomiersk, "Dom Stary" w Łęczycy*, red. T. P o k l e w s k i, Łódź 1977.
- P o k l e w s k i T., Ż e m i g a ła M., G r a b a r c z y k E., *Zamek w Lutomiersku w Sieradzkim*, [w:] *Zamki środkowopolskie, cz. I, Besiekiery, Lutomiersk, "Dom Stary" w Łęczycy*, red. T. P o k l e w s k i, Łódź 1977.
- P o l a s z e w s k i L., *Własność feudalna w województwie kaliskim w XVI wieku*, Poznań 1976.
- P o l l a B., *Středoveka zaniknutá osada na Spišu (Zalužany)*, Bratislava 1962.
- Polska stanisławowska w oczach cudzoziemców*, wyd. W. Z a w a d z k i, t. I, II, Warszawa 1963.
- Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. Wielkopolska*, t. I, II, wyd. A. P a w i ń s k i, "Źródła Dziejowe", 1883, t. XII-XIII.
- Polski słownik biograficzny*, Kraków 1935.
- P r a c u t a M., *Renesansowy pałac Opalińskich w Radlinie*, ZNUAM, "Historia", 1958, nr 3, s. 191-210.

- Przypkowski T., *Zabytki Reformacji na Kielecczyźnie*, "Studia Renesansowe", 1956, t. I, s. 57-82.
- Pugget W., *Besiekiery. Zamek, woj. Łódzkie, pow. Łęczyca. Dokumentacja historyczna*, mpis w PKZ w Warszawie, 1962-1963.
- Pugget W., *Dzieje budowlane zamku w Łęczycy XIV-XVIII w.*, BHS, 1965, R. XXVII, nr 1, s. 74-77.
- Pugget W., *Wolbórz. Dzieje miasta i rezydencji biskupów kujawskich*, [w:] *Sarmatia Artistica*, Warszawa 1968, s. 161-173.
- Rachunki z prac budowlanych na zamku w Nowym Mieście Korczynie w latach 1403-1408*, wyd. J. Karwasieńska, KHKM, 1956, R. IV, nr 2, zeszyt dodatkowy.
- Raczyński E., *Wspomnienia wielkopolskie*, t. I, II, Poznań 1842-1843.
- Radacki Z., *Średniowieczne zamki Pomorza Zachodniego*, Warszawa 1976.
- Radziszewska J., *Źródła do budowy i wyposażenia szesnastowiecznego zamku w Lubowli 1554-1566*, KHKM, 1973, R. XXI, nr 1, s. 85-114.
- Rapaport P. A., *Wołyńskie basznie*, MiP ASSR, 1952, t. XXXI, Moskwa s. 202-223.
- Rapaport P. A., *Oczerki po istorii russkogo wojennogo zochestwa X-XIII w.*, MiP ASSR, 1956, t. LII, Moskwa-Leningrad.
- Rapaport P. A., *Wojennoje zochestwo zapadnorusskich zemeli X-XIV w.*, MiP ASSR, 1967, t. CXL, Leningrad.
- Rawita-Witanowski M., *Monografia Łęczycy*, Kraków 1879.
- Rawita-Witanowski M., *Borysławice. Sprawozdania z posiedzeń*, "Sprawozdania Komisji Historii Sztuki", 1912, z. 3-4, s. 456.
- Regestr wydatków na budowę kościoła w Biskupcach koło Lublina (1711-1733)*, wyd. J. Kowalczyk, J. Zawadzka, KHKM, 1957, R. V, nr 3-4, zeszyt dodatkowy.
- Regestra theloni aquatici wladislaviensis saeculi XVI*, wyd. S. Kutrzeba, F. Duda, Kraków 1915.
- Reichertová K., *K problematice výzkumu středověké tvrze*, "Památky Archeologické", 1961, R. III, s. 599-607.
- Reichert-Hirschowa Z., Hirsch Z., *Wyniki badań architektonicznych pałacu w Radlinie*, SiMDWiP, 1962, t. XIII, s. 305-315.
- Reichert-Hirschowa Z., Hirsch Z., *Wyniki badań architektonicznych zamku w Wyszynie*, SiMDWiP, 1962, t. XIII, s. 317-324.
- Relacje nuncyuszów apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do roku 1690*, wyd. E. Rykaczewski, t. I, II, Berlin-Warszawa 1864.

- R e n n D. F., *Mottes: a classification*, "Antiquity", 1959, t. XXXIII, s. 106-112.
- R e n n D. F., *The first Norman Castles in England, 1051-1071*, CG, 1964, t. I, s. 125-132.
- R e w s k i Z., *Majstersztyki krakowskiego cechu murarzy i kamieniarzy XVI-XIX wieku. Studia z historii sztuki polskiej*, red. K. P i w o c k i, t. V, Warszawa 1954.
- Rocznik dla archeologów, numizmatyków i bibliografów polskich 1870*, Warszawa 1873.
- R o g a l a n k a A., *Zamek w Gosławicach, pow. Konin. Dokumentacja historyczna*, mpis w PKZ w Poznaniu, 1954.
- R o g a l a n k a A., *Ruiny zamku w Borysławicach (pow. Koło). Dokumentacja historyczna*, mpis w PKZ w Poznaniu, 1959-1963.
- R o g a l a n k a A., *Dwór w Wielkich Jeziorach*, SIMdWiP, 1962, t. XIII, s. 21-29.
- R o s i n R., *Studia i dzieje miast dawnych województwa łęczyckiego i sieradzkiego (XII-XIV w.)*, "Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Naukowych ETN", 1959, R. XIV, nr 1.
- R o s i n R., *Lokacja miasta Ujazdu*, RŁ, 1964, t. IX (XII), s. 101-117.
- R o s i n R., *Uwagi i materiały do badań nad dziejami osadnictwa w Łęczyckiem i Sieradzkim*, RŁ, 1964, t. IX (XII), s. 309-331.
- R o s i n R., *Rozwój polityczno-terytorialny Łęczyckiego, Sieradzkiego i Wieluńskiego (do przełomu XIV i XV w.)*, RŁ, 1970, t. XIV (XVII), s. 277-304.
- R o s i n R., *Miasta regionu łódzkiego. Próba periodyzacji*, [w:] *Region Łódzki. Studia i Materiały*, Łódź 1971, s. 128-129.
- R o s i n R., *Rozwój terytorialno-polityczny dawnych ziem województwa łódzkiego (X-XV w.)*, PIMMAIEŁ, 1975, nr 22, s. 411-433.
- R o s s J., *Dwór obronny w Wielkich Oczach w powiecie lubaczowskim*, [w:] *ARIOWR*, Łańcut 1972, s. 205-210.
- R o s s J., *Dwór obronny w Uhercach Mineralnych w powiecie leskim*, [w:] *ARIOWR*, Łańcut 1972, s. 211-218.
- R o z p ę d o w s k i J., K a z i m i e r c z y k J., *Palatium w Legnicy*, KAŁU, 1961, R. VI, nr 3, s. 177-202.
- R o z p ę d o w s k i J., *Ze studiów nad palatiami w Polsce*, BHS, 1962, R. XXIV, nr 3-4, s. 243-254.
- R o z p ę d o w s k i J., *Początki zamków w Polsce w świetle badań warowni legnickiej*, KAŁU, 1965, R. X, nr 3-4, s. 149-179.

- Rozpędowski J., *Gród a zamek w Polsce - problem genezy i typologii*, PNIASiTPW, 1978, nr 12, "Studia i Materiały", nr 5, s. 91-96.
- Rozpędowski J., *Późnogotyckie rezydencje na Śląsku*, [w:] *Sztuka i ideologia XV wieku*, Warszawa 1978, s. 493-520.
- Różycka-Rozpędowska E., *Późnorenesansowe dwory śląskie. Z badań nad architekturą świecką XVI-XVII w.*, [w:] *Sztuka około roku 1600*, Warszawa 1974, s. 247-292.
- Rudkowski T., *Badania nad rozmiarami cegły średniowiecznego Wrocławia*, "Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego", 1955, z. 7, dodatek 5.
- Rutkowski A., *Objazdy i sposób rządzenia państwem przez Kazimierza Wielkiego*, "Kwartalnik Historyczny", 1978, R. LXXXV, nr 3, s. 605-626.
- Rutkowski H., *Zamek w Piotrkowie*, KAIU, 1958, R. III, nr 2, s. 155-177.
- Schmid R., *Burgen des Deutschen Mittelalters*, München 1959.
- Schuchhardt C., *Ursprung und Wanderung des Wohnturms*, Berlin 1929.
- Schuchhardt C., *Die Burg im Wandel der Weltgeschichte*, Potsdam 1931.
- Schwarz K., *Die vor- und frugeschichtlichen Geländekmäler Oberfrankens*, Kallmünz 1955.
- Siegel S., *Ceny w Warszawie w latach 1701-1815*, Lwów 1936.
- Skuratowicz J., *Pałac w Grodźcu koło Konina*, [v:] *Ars una. Prace z historii sztuki*, Poznań 1976, s. 147-157.
- Śląska A., *Dwór w Żelazkowie*, SIMDWiP, 1962, t. XIII, s. 169-188.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego*, wyd. F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski, t. I-XV. Warszawa 1880-1900.
- Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, red. S. Kozakiewicz, Warszawa 1969.
- Smolarski M., *Dawna Polska w opiniach cudzoziemców*, Lwów-Warszawa 1936.
- Sobczak T., *Zmiany w stanie posiadania dóbr ziemskich w województwie łęczyckim od XVI do XVIII w.*, "Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych", 1956, t. XVII, s. 163-193.
- Šolice M., *Tor und Turm bei den Westslaven in frühgeschichtlicher Zeit* [w:] *Siedlung. Burg und Stadt*, Berlin 1969, s. 219-231.
- Sosnowski O., *Dzieje budownictwa w Polsce*, t. I, Warszawa 1964.
- Sowa A., *Rola zamków województwa krakowskiego w XVII wieku (do 1660 roku)*, "Studia Historyczne", 1977, R. XX, z. 4, s. 541-564.

- Soyer J., *Les fortifications circulaires isolées en France*, "Annales de Normandie", 1965, t. XV, s. 353-414.
- Spis miejscowości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, Warszawa 1967.
- Spis zabytków architektury*, red. K. Majewski, Warszawa 1964.
- Stamm E., *Staropolskie miary*, cz. I, *Miary i długości powierzchni*, Warszawa 1936.
- Starowski S., *Polonia, sive status Regni Poloniae descriptio*, Coloniae 1632.
- Stebelski A., *Przeszłość administracyjna ziem województwa łódzkiego*, "Rocznik Oddziału Łódzkiego PTH", 1928-1929, s. 1-42.
- Stebelski A., *Teksty źródłowe do dziejów Łodzi, 1332-1820*, Łódź 1934.
- Stelmach A., *Nie zachowane dwory Sieniawskich w Oleszycach, Dzikowie i Dziewięcierzu w powiecie lubaczowskim*, [w:] ARiOWR, Łańcut 1972, s. 253-261.
- Stiesdal H., *Die ältesten Danischen Donjon*, CG, 1977, t. VIII, s. 279-286.
- Straszewicz L., *Województwo łódzkie. Zarys geograficzno-ekonomiczny*, Warszawa 1967.
- Stroynowski A., *Użytkownicy królewskich ziem województw sieradzkiego i łęczyckiego oraz ziemi wieluńskiej (XVI-XVIII w.)*, RŁ, 1975, t. XX (XXIII), s. 315-328.
- Sucheni-Grabowska A., *Monarchia dwu ostatnich Jagiellonów a ruch egzekucyjny*, cz. I, *Geneza egzekucji dóbr*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974.
- Sucheni-Grabowska A., *Badania nad elitą władzy w latach 1551-1562*, [w:] *Społeczeństwo staropolskie. Studia i szkice*, t. I, Warszawa 1976, s. 57-119.
- Szablowski J., *Sztuka renesansowa i manierystyczna. Architektura*, [w:] *Historia sztuki polskiej w zarysie*, red. T. Dobrowolski, W. Tatarakiewicz, t. II, Kraków 1965.
- Szablowski J., *Kilka uwag o zamku królewskim w Piotrkowie, dzieło mistrza Benedykta budowniczego Zygmunta I*, "Sprawozdania z Posiedzeń Komisji PAN, Oddział w Krakowie", styczeń-czerwiec 1966, Kraków 1967, s. 171-173.
- Zacherska S., *Opactwo cysterskie w Szpetalu a misja pruska*, Warszawa 1960.
- Zadkowska-Linette R., *Późnośredniowieczny dwór obronny we*

- Wrzącej Wielkiej, "Rocznik Wielkopolski Wschodniej", 1974, t. II, s. 99-114.
- S z a f r a ń s k i W., *Castrum i castellum plockie w świetle wykopalisk*, "Rocznik Muzeum Mazowieckiego w Płocku", 1972, t. II, s. 6-101.
- S z c z y g i e l s k i W., *Produkcja rolnicza gospodarstwa folwarcznego w wieluńskim od XVI do XVIII wieku*, Łódź 1963.
- S z e l e w s k i A., *Wiadomość historyczno-archeologiczna o kościele parafialnym i innych w mieście Brzezinach, popodana statystycznym opisem miasta*, "Pamiętnik Religijno-Moralny", 1851, t. XX, nr 1, s. 1-31; nr 2, s. 93-125; nr 3, s. 189-216.
- S z y b u r s k a T., *Ujazd - pałac, pow. brzeziński, woj. łódzkie. Dokumentacja historyczno-archeologiczna*, mpis w PKZ w Warszawie, 1968.
- S z y d ł o w s k i T., *Dwór w Rogowie zabytek budownictwa drewnianego XVII w.*, PKHS, 1919, t. I, nr 2, s. 184-235.
- S z y d ł o w s k i T., *Ruiny Polski*, Kraków 1919.
- S z y m a ń s k i W., *Przyczynek do badań nad problematyką grodzisk stożkowatych (Orszymowo i Wilkanowo w pow. plockim)*, KHKM, 1966, R. XVI, nr 1, s. 55-72.
- S z y m c z a k A., *Budzynek*, IA, Badania rok 1976, Warszawa 1977, s. 260.
- S z y m c z a k A., *Budzynek*, IA, Badania rok 1977, Warszawa 1978, s. 215-216.
- S z y m c z a k A., *Brzeziny*, IA, Badania rok 1978, (w druku).
- S z y m c z a k J., *Ziemie łączycka i sieradzka terenem działań wojennych w XII i XIII wieku*, RŁ, 1975, t. XX (XXIII), s. 199-224.
- S z y m c z a k J., *Rola militarna grodów w Wielkopolsce, Kujawach, Ziemiach Łęczyckiej i Sieradzkiej w okresie rozbitcia dzielnicowego*, mpis w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi, 1976.
- S z y s z k o A., *Dwór w Boguszewie*, "Rocznik Grudziądzki", 1965, t. IV, s. 73-93.
- Ś w i e c h o w s k i Z., *Wczesne budownictwo ceglane w Polsce*, ŚZDRiP, 1962, t. I, s. 83-124.
- Ś w i e c h o w s k i Z., *Regiony w późnogotyckiej architekturze Polski*, [w:] *Późny gotyk*, Warszawa 1965, s. 113-139.
- Ś w i ę c k i T., *Opis starożytnej Polski*, t. I, Warszawa 1828.
- Ś w i ę t o c h o w s k i N., *Cegielnie oo. dominikanów w Warszawie (1604-1784)*, KHKM, 1971, R. XIX, nr 2, s. 203-228.
- P a t a r k i e w i c z W., *Czarny marmur w Krakowie*, PKHS, 1952, t. X, s. 79-152.

- T a t a r k i e w i c z W., *O sztuce polskiej XVII i XVIII wieku*, Warszawa 1966.
- T e o d o r o w i c z - C z e r e p i ń s k a J., *Domniemane budowle Tylmana z Gameraen w Rzemieniu i Przecławiu*, BHS, 1963, R. XXV, nr 4, s. 253-264.
- T e o d o r o w i c z - C z e r e p i ń s k a J., Augustynek T., *Wyniki badań architektonicznych w renesansowym dworze w Przecławiu w powiecie mieleckim*, [w:] ARIOWR, Łańcut 1972, s. 193-203.
- T ł o c z e k I., *Miasteczka rolnicze w Wielkopolsce*, Warszawa 1955.
- T ł o c z e k I., *Chałupy polskie*, Warszawa 1958.
- T o m a s z e w s k i E., *Ceny w Krakowie w latach 1601-1795*, Lwów 1934.
- T o m a s z e w s k i Z., *Badania cegły jako metoda pomocnicza przy datowaniu obiektów architektonicznych*, "ZN Politechniki Warszawskiej", 1955, nr 11, "Budownictwo", z. IV, s. 32-52.
- T o m c z a k A., *Katalog planów miasta Łęczycy*, [w:] *Ilustrowany katalog źródeł ikonograficznych do budowy miast polskich*, Warszawa 1962, z. 7.
- T o m c z a k A., *Zarys rozwoju przestrzennego Łęczycy od XIII do XIX w.*, [w:] *Ziemia Łęczycycka*, Łódź 1964, s. 73-89.
- T o m i c k a W., [patrz W. Puget] *Zamek w Łęczycy (woj. łódzkie)*, mpis w PKZ w Warszawie, 1961.
- T o m k i e w i c z W., *Pisarze polskiego Odrodzenia o sztuce*, Warszawa 1955.
- T o m k o w i c z S., *Z wycieczki do Królestwa Polskiego*, SKHS, 1912, t. VIII, z. 1-2, s. 146-199.
- T o n d o s B., T u r J., *Materiały do ewidencji zabytków architektury dworskiej XVI i XVII wieku w województwie rzeszowskim*, [w:] ARIOWR, Łańcut 1972, s. 43-66.
- T o p o l s k i J., *Rozwój latyfundium arcybiskupstwa gnieźnieńskiego od XVI do XVIII w.*, Poznań 1955.
- T o p o l s k i J., *Narodziny kapitalizmu w Europie XIV-XVII wieku*, Poznań 1965.
- T o p o l s k i J., *Zagadnienie gospodarki w Polsce*, [w:] *Polska w epoce Odrodzenia. Państwo, społeczeństwo, kultura*, red. A. W y c z a ń s k i, Warszawa 1970, s. 68-99.
- T o p o l s k i J., *Gospodarka polska a europejska w XVI-XVIII wieku*, Poznań 1977.
- T u u l s e A., *Die Burgen in Estland und Lettland*, Dorpat 1942.
- U n g e r J., *Problémy výzkumu opevněných sídel drobných feudálů na Moravě*, "Archeologicke Rozhledy", 1976, t. XXXVIII, nr 1, s. 56-64.
- U r u s k i S., *Herbarz szlachty polskiej*, t. I-XIV, Warszawa 1904-1917.

- U s l a r R. von, *Studien zu frühgeschichtlichen Befestigungen zwischen Nordsee und Alpen*, "Beihefte der Bonner Jahrbücher", 1964, Bd. XI.
- V e r d m o n L. V. de, *Część dawnego województwa łęczyckiego*, ser. Biblioteka Krajoznawcza, t. X, Warszawa 1909.
- V i l k u n a K., *Über mittelalterliche Sperrschlösser an Handelswegen im Balticum und in Finland*, [w:] *Häuser und Höfe. Visby-symposiet för historiska vetenskaper 1974*, "Acta Visbiensia", 1976, t. V, s. 191-202.
- Visitationes bonorum archiepiscopatus necnon capituli Gnesnensis saeculi XVI* wyd. B. U l a n o w s k i, Kraków 1920.
- W a l i c k i M., *Sprawa inwentaryzacji zabytków w dobie Królestwa Polskiego (1827-1862)*, Warszawa 1931.
- W a r ę ż a k J., *Rozwój uposażenia arcybiskupstwa gnieźnieńskiego w średniowieczu z uwzględnieniem stosunków osadniczych*, Lwów 1929.
- W ä s c h e r H., *Feudalburgen in den Bezirken Halle und Magdeburg*, Berlin 1962.
- W a w r z y n c z y k A., *Stan badań nad wysokością plonów w rolnictwie polskim XVI-XVIII w.*, KHKM, 1960, R. VIII, nr 1, s. 103-118.
- W a w r z y n c z y k A., *Gospodarstwo dworskie w dobrach Pabianice 1559-1570*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1967.
- W ą s i c k i J., *Opisy miast polskich z lat 1793-1794*, "Prace Wydziału Prawa UAM", 1962, nr 2.
- W e y m a n n S., *Cia i drogi handlowe w Polsce piastowskiej*, Poznań 1938.
- W e y m a n n S., *Ze studiów nad zagadnieniem dróg w Wielkopolsce od X do XVIII wieku*, "Przegląd Zachodni", 1953, R. IX, z. 6-8, s. 194-253.
- W ę d z k i A., *Rozwój osadnictwa i podziały terytorialne ziemi łądzkiej do końca XIV wieku*, SA, 1966, t. XIII, s. 1-141 (szczególnie 124-129).
- W i d a w s k i J., *Miejskie mury obronne w Polsce Kazimierza Wielkiego*, KHKM, 1972, R. XX, nr 1, s. 41-66.
- W i d a w s k i J., *Miejskie mury obronne w Państwie Polskim do początku XV wieku*, Warszawa 1973.
- W i d a w s k i J., *Mury obronne Łęczycy - badania i konserwacja*, "Z Otczłani Wieków", 1977, R. XLIII, nr 1, s. 55-63.
- W i l d e m a n n T., *Rhenische Wasserburgen und wasserumwehrte Schlossbauten*, Neuss 1954.
- W i l d e r A., *Okiem cudzoziemca. Ze wspomnień cudzoziemców o dawnej Polsce*, Warszawa 1959.
- W i n d a k i e w i c z S., *Poezja ziemiańska*, Kraków 1938.
- W ł o d a r c z y k J., *Uczestnicy sejmików łęczyckich*, ZNUŁ, 1970, ser. I, z. 72, s. 49-61.

- Włodarczyk J., *Sejmiki łęczyckie*, Łódź 1973.
- Województwo łódzkie, opr. Z. Bieniecki, J. Popławska, W. Bald, H. Jaworowski, B. Wolff-Łozińska, J. Łoziński, "Zabytki Architektury i Budownictwa w Polsce", 1971, z. 9.
- Wojtkowiak S., *W sprawie stosunków plemiennych na obszarze dawnej Ziemi Rudzkiej*, RE, 1964, t. IX (XII), s. 145-164.
- Wojtkowiak S., *W sprawie występowania owalnic w ziemi łęczyckiej w średniowieczu*, RE, 1966, t. XI (XIV), s. 221-237.
- Wolff-Łozińska B., Łoziński J. Z., *Sarmacka galeria antenatów w Brzezinach*, [w:] *Granice sztuki*, Warszawa 1972, s. 81-94.
- Wyczański A., *Szlacheckie inwentarze pośmiertne z XVI w., jako źródło do dziejów kultury materialnej w Polsce*, KHKM, 1954, R. II, nr 4, s. 691-699.
- Wyczański A., *Studia nad folwarkiem szlacheckim w Polsce w latach 1500-1580*, Warszawa 1960.
- Wyczański A., *Próba oszacowania obrotu żytem w Polsce XVI w.*, KHKM, 1961, R. IX, nr 1, s. 23-33.
- Wyczański A., *Polska - Rzeczpospolita szlachecka*, Warszawa 1965.
- Wyczański A., *Czy chłopu było źle w Polsce XVI w.*, "Kwartalnik Historyczny", 1978, R. LXXXV, nr 3, s. 627-641.
- Wyrobisz A., *Średniowieczne cegielnie w większych ośrodkach miejskich w Polsce*, SzDRiP, t. I, 1961, s. 55-82.
- Wyrobisz A., *Budownictwo murowane w Małopolsce w XIV i XV wieku*, SzDRiP, 1963, t. III.
- Wyrobisz A., *Stan badań nad historią budownictwa w Polsce do końca XVIII wieku*, SzDRiP, 1964, t. IV s. 11-30.
- Wyrobisz A., *Próby znormalizowania wymiarów ceramiki budowlanej w Polsce XVI wieku*, KHKM, 1972, R. XX, nr 1, s. 62-70.
- Wyrozumski J., *Jednostki obrachunkowe drewna spławnego w dawnej Polsce*, KHKM, 1959, R. VII, nr 2, s. 203-228.
- Zaborski B., *O kształtach wsi w Polsce i ich rozmieszczeniu*, Kraków 1926.
- Zachwatowicz J., *Architektura polska*, Warszawa 1966.
- Zachwatowicz J., *Tysiąc lat architektury polskiej*, Warszawa 1967.
- Zajączkowski A., *Główne elementy kultury szlacheckiej w Polsce. Ideologia a struktury społeczne*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1961.
- Zajączkowski S., *Studia nad terytorialnym formowaniem ziemi łęczyckiej i sieradzkiej*, Łódź 1951.

- Z a j ą c z k o w s k i S., *Uwagi nad terytorialno-administracyjnym ustrojem Polski XII w.*, "Czasopismo Prawno-Historyczne", 1955, t. VIII, s. 285-323.
- Z a j ą c z k o w s k i S., *O produkcji żelaza na dawnych ziemiach Łęczyckiej i sieradzkiej do połowy XVI w.*, ZNUŁ, 1957, ser. I, z. 5, s. 35-49.
- Z a j ą c z k o w s k i S., *Opole chropkie. Przyczynek do genezy dawnych dóbr pabianickich kapituły krakowskiej*, RŁ, 1962, t. V (VIII), s. 131-154.
- Z a j ą c z k o w s k i S., *Dawne ziemie Łęczycka i sieradzka w połowie XII wieku*, RH, 1963, R. XXIX, s. 197-214.
- Z a j ą c z k o w s k i S., *Uwagi nad osadnictwem dawnych ziem Łęczyckiej i sieradzkiej (do przełomu XI i XII w.)*, RŁ, 1964, t. IX (XII), s. 165-199.
- Z a j ą c z k o w s k i S., *Studia nad osadnictwem dawnych ziem Łęczyckiej i sieradzkiej w XII-XIV w.*, "Studia z Dziejów Osadnictwa", 1966, t. IV, s. 5-85.
- Z a j ą c z k o w s k i S., *O przejściach przez Błota Łęczyckie w średniowieczu*, [w:] *Ziemia i ludzie dawnej Polski*, red. A. Galos, J. Janczak, Wrocław 1976, s. 83-127.
- Z a j ą c z k o w s k i S., Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Materiały do słownika geograficzno-historycznego dawnych ziem Łęczyckiej i sieradzkiej do 1400 roku*, cz. I, Łódź 1966, cz. II, Łódź 1970.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Własność szlachecka w dawnych ziemiach Łęczyckiej i sieradzkiej do przełomu XIII w.*, RŁ, 1961, t. IV (VII), s. 139-169.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Wielowioskowa własność szlachecka w dawnych ziemiach Łęczyckiej i sieradzkiej do początków XVI w.*, mpis w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi, 1962.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Wielowioskowa własność szlachecka w dawnych ziemiach Łęczyckiej i sieradzkiej w drugiej połowie XIII i XIV w.*, RŁ, 1964, t. IX (XI), s. 119-143.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Studia nad wielowioskową własnością szlachecką w Łęczyckiem i Sieradzkim i jej rola w osadnictwie (od końca XIV do połowy XVI w.)*, KHKM, 1966, R. XIV, nr 2, s. 179-208.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Uwagi nad dziejami Lutomińska w średniowieczu*, RŁ, 1966, t. XI (XIV), s. 239-250.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *O posiadłościach rodziny Łaskich w ziemi Łęczyckiej i sieradzkiej*, RŁ, 1967, t. XII (XV), s. 267-277.

- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *O wielowioskowej własności szlacheckiej w województwie łęczyckim w XV i pierwszej połowie XVI w.*, ZNUE, 1969, ser. I, z. 60, s. 79-104.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Ziemia łęczycka i sieradzka od końca XIV do początków XVI wieku*, mpis w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi, 1969.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Początki folwarku w ziemiach łęczyckiej i sieradzkiej (do początków XVI w.)*, RDGiS, 1969, t. XXX, s. 1-43.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *O kształtowaniu się granic dawnych ziem łęczyckiej i sieradzkiej do XVI w.*, SA, 1971, t. XVIII, s. 123-170.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Sieć osadnicza i struktura własnościowa osadnictwa dawnych ziem łęczyckiej i sieradzkiej w początkach XVI w.*, SA, 1972, t. XIX, s. 19-80.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *O lokacjach wsi na prawie niemieckim w Łęczyckiem i Sieradzkim od końca XIV do początków XVI wieku*, Łódź 1974.
- Z a j ą c z k o w s k i S. M., *Studia z dziejów osadnictwa na obszarze Łodzi do końca XVI wieku*, Łódź 1976.
- Z a n d A., *Łódź rolnicza 1332-1793*, RL, 1931, t. II, s. 52-222.
- Z a r ę b s k a T., *Początki polskiego piśmiennictwa urbanistycznego*, Warszawa 1975.
- Z b y l i t o w s k i A., *Żywoć szlachcica we wsi*, Poznań 1853.
- Z i e l i Ń s k a T., *Magnateria polska epoki saskiej*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.
- Z i e n t a r a B., *Henryk Brodaty i jego czasy*, Warszawa 1975.
- Z i e n t k i e w i c z o w i e H., Z., *Opracowanie wyników badań architektonicznych I etapu z roku 1960 dla zamku w Borysławicach, pow. Koło*, mpis w WKZ w Poznaniu, 1960.
- Z l a t M., *Zamek w Krasieczynie*, "Studia Renesansowe", 1963, t. III, s. 5-149.
- Z l a t M., *Zamek średniowieczny jako problem historii sztuki*, PNIHASiTPW, 1978, nr 12, "Studia i Materiały", nr 5, s. 78-111.
- Ż a k i A., *Archeologia Małopolski wczesnohistorycznej*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974.
- Ż a b i Ń s k i Z., *Porównanie waluty, cen i zabytków w Czechach i w Polsce w XIV-XVIII wieku*, KHKM, 1965, R. XLII, nr 4, s. 719-726.
- Ż e g l i c k i J., *Orłów, woj. Łódzkie*, mpis w PKZ w Warszawie, 1960.
- Ż e m i g a ł a M., *Pomiar cegły zabytkowej z zamków w Besiekierach, Lutomiernsku i Łęczycy*, [w:] *Zamki środkowopolskie*, cz. I, *Besiekiery, Lutomiernsk*, "Dom Stary" w Łęczycy, red. T. Poklowski, Łódź 1977, s. 107-109.

- Ż u r o w s k i J., J a k i m o w i c z R., *Atlas grodzisk i zamczysk śląskich*, Kraków 1939.
- Ż y c h l i ń s k i T., *Złota księga szlachty polskiej*, t. I-XXXI, Poznań 1879-1908.
- Ż y ł k o E., *Walewice, pałac*, mpis w PKZ w Warszawie, 1957.
- Ż y t k o w i c z L., *Studia nad gospodarstwem wiejskim w dobrach kościelnych w XVI w.*, Warszawa 1962.